

Hof 's-Gravenhage 22 november 2007, nr. 03/1380, LJN BB8556 (mr. Dupain, mr. Van den Berg, mr. Van Waesberghe) Noot Schijns
Overlegging bescheiden. Vereisten art. 843a Rv. Geen partij bij rechtsbetrekking.
Vordering tot overlegging bescheiden ex art. 843a Rv. De gevorderde bescheiden zagen niet op rechtsbetrekking waarin appellanten partij waren. Vordering afgewezen.
[Rv art. 843a]

Art. 843a lid 1 Rv bindt de toewijsbaarheid van de daar bedoelde vordering aan drie cumulatieve voorwaarden: (1) degene die de vordering doet, dient een rechtmatig belang te hebben en (2) het moet gaan om bepaalde bescheiden (3) aangaande een rechtsbetrekking waarin de eiser of zijn rechtsvoorganger partij is. De vordering is zodanig algemeen geformuleerd dat zij niet voldoet aan criterium 2. Appellanten hebben voorts niet gesteld dat zij of hun eventuele rechtsvoorgangers partij zijn bij de aanbesteding waarop het door haar opgevorderde bescheid, de (schriftelijke) aannemingsovereenkomst, betrekking heeft, en dat is ook overigens niet gebleken, zodat ook niet voldaan is aan criterium 3. De vordering in het incident dient te worden afgewezen.

1. Kwekerij [naam] BV, te 's-Gravenzande,
 2. V.O.F. [naam] Bloemen, te 's-Gravenzande,
 3. [naam] Potplanten BV, te 's-Gravenzande,
 4. [naam], te 's-Gravenzande,
 5. [naam] CV, te 's-Gravenzande,
 6. [naam] en zonen BV, te 's-Gravenzande,
- appellanten,
procureur: mr. P.J.L.J. Duijsens,
tegen
Het Hoogheemraadschap van Delfland, te Delft,
geïntimeerde,
procureur: mr. P.C.M. de Graaf.

Hof:

(...; Red.)

Beoordeling van het incident in hoger beroep

(...; Red.)

2. In genoemde incidentele conclusie hebben [appellanten] aangevoerd dat zij te weten zijn gekomen dat Delfland in 2003 een aannemer heeft opgedragen de litigieuze watergang te verbreden. Zij stellen dat zij Delfland hebben verzocht om de desbetreffende aannemingsovereenkomst in het geding te brengen en hebben verzocht aan te geven welke werkzaamheden zijn verricht, en dat Delfland weigert deze overeenkomst te verstrekken. Zij stellen voorts dat "de bedoelde bescheiden" betrekking hebben op een rechtsbetrekking waarbij Delfland partij is, dat zij bij de inzage een rechtmatig belang hebben en dat op Delfland ingevolge artikel 843a Rv een exhibitieplicht rust. Zij vorderen dat het hof Delfland zal gelasten "alle bescheiden met betrekking tot de verbreding van de watergang" over te leggen. Delfland heeft zich tegen de vordering verweerd.

3. Artikel 843a, eerste lid, Rv bindt de toewijsbaarheid van de daar bedoelde vordering aan drie cumulatieve voorwaarden: (1) degene die de vordering doet, dient een rechtmatig belang te hebben en (2) het moet gaan om bepaalde bescheiden (3) aangaande een rechtsbetrekking waarin de eiser of zijn rechtsvoorganger partij is.

4. Voor zover de vordering betrekking heeft op andere stukken dan de bedoelde aannemingsovereenkomst, is zij zodanig algemeen geformuleerd dat zij niet voldoet aan de voorwaarde dat het moet gaan om bepaalde bescheiden (criterium 2). In zoverre komt de vordering in elk geval niet voor toewijzing in aanmerking.

5. Met betrekking tot de aannemingsovereenkomst overweegt het hof als volgt. De rechtsbetrekking waarop [appellanten] zich tegenover Delfland beroepen, is er een uit onrechtmatige daad. [appellanten] hebben niet gesteld dat zij of hun eventuele rechtvoorgangers partij zijn bij de aanbesteding waarop het door haar opgevorderde bescheid, de (schriftelijke) aannemingsovereenkomst, betrekking heeft, en dat is ook overigens niet gebleken. Ter zake van dat document voldoet de vordering van [appellanten] derhalve niet aan criterium 3.

6. Het boven overwogene leidt ertoe dat de vordering in het incident dient te worden afgewezen. Het hof zal de kosten van het incident bij zijn eindbeslissing over de zaak betrekken.

Beslissing

Het hof:

– wijst de incidentele vordering van [appellanten] af;
(...; Red.)

NOOT

1. Schriftelijke bescheiden vormen in veel civiele procedures één van de belangrijkste bewijsmiddelen. Mededelings- en informatieplichten die het mogelijk maken om schriftelijke bescheiden bij derden te kunnen opvragen of inzien, genieten dan ook al geruime tijd de aandacht van procespartijen. Het in 2002 herziene Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) heeft de rechter nieuwe instrumenten verschaft om partijen ertoe te bewegen relevante, op de zaak betrekking hebbende, bescheiden in het geding te brengen (zie art. 22 Rv in samenhang met art. 21 Rv). Voor partijen bestond er al zo'n mogelijkheid in art. 843a Rv (oud), zij het dat deze bepaling tot 2002 slechts zag op het overleggen van onderhandse akten (ondertekende geschriften, bestemd om tot bewijs te dienen). Het huidige art. 843a Rv ziet op overlegging van 'bescheiden': ook niet-ondertekende geschriften en andere gegevensdragers zoals film-, video-, geluids- en computerbestanden vallen onder het bereik van art. 843a Rv. De in het materiële burgerlijk recht en het burgerlijk procesrecht bestaande mededelings- en informatieplichten worden veelal gerechtvaardigd door erop te wijzen dat zij bijdragen tot de ingevolge art. 6 EVRM vereiste 'equality of arms' ten aanzien van de bewijsmogelijkheden van partijen. Dat de verplichting om stukken ter beschikking te stellen aan de wederpartij of een derde kan meebrengen dat daarmee bewijs tegen zichzelf wordt verschaft, is in de loop der tijd ondergeschikt geraakt aan het belang van de waarheidsvinding, althans in het burgerlijk procesrecht.
2. Art. 843a Rv biedt bepaalde belanghebbenden de mogelijkheid inzage, afschrift of een uittreksel van bepaalde bescheiden te vorderen, mits voldaan is aan drie cumulatieve voorwaarden: a) degene die de vordering instelt dient een rechtmatig belang te hebben bij de inzage, afschrift of het uittreksel; b) het moet gaan om bepaalde bescheiden; c) de

bescheiden moeten zien op een rechtsbetrekking waarin degene die de vordering instelt of diens rechtsvoorganger partij is. Op dit laatste element strandde de vordering in het onderhavige arrest. Appellanten vorderden inzage in een aannemingsovereenkomst die het Hoogheemraadschap van Delfland in het verleden met een aannemer zou hebben gesloten ter verbreding van een watergang. Appellanten hebben weliswaar gesteld dat Delfland (geïntimeerde) bij deze rechtsbetrekking partij was, maar het hof heeft erop gewezen dat die rechtsbetrekking voor art. 843a Rv niet relevant is. Art. 843a Rv vereist dat degene die de vordering instelt, partij is bij een rechtsbetrekking ten aanzien waarvan hij de bescheiden opvoert. De rechtsbetrekking waarop appellanten zich tegenover Delfland hebben beroepen, is er een uit onrechtmatige daad. Niet gesteld of gebleken is dat appellanten of hun rechtsvoorgangers partij waren bij de aanbesteding waarop de aannemingsovereenkomst betrekking heeft, zodat de vordering is afgewezen. Deze strikte uitleg van de wettekst is in lijn met (een deel van de) lagere rechtspraak. Zie o.a.: Pres. Rb. Amsterdam 23 februari 1995, KG 1995, 136; Rb Amsterdam 4 september 2002, «JOR» 2002/176 en Rb. Amsterdam 28 maart 2007, LJN BA3125.

3. In de literatuur is herhaaldelijk gepleit voor een ruimere interpretatie van het begrip 'rechtsbetrekking', waarbij het mogelijk zou moeten zijn die bescheiden op te vragen die relevant kunnen zijn voor de rechtsbetrekking tussen aanvrager en houder van de bescheiden, zonder dat de aanvrager rechtstreeks partij is bij de bescheiden (zie J. Ekemans, 'De exhibitieplicht in de praktijk: de ruime mogelijkheden tot opvragen van bescheiden', TCR 2005, p. 59 e.v.). Ook in de (lagere) rechtspraak zijn voorbeelden te vinden van een ruimere interpretatie van de 'rechtsbetrekking' (zie o.a. Ktr. Rotterdam, S&S 2004, 127; Rb Zutphen 7 mei 2003, NJ 2003, 480; Hof 's-Hertogenbosch 28 september 2004, «JOR» 2005/23). De vraag of de 'rechtsbetrekking' ruim of beperkt moet worden uitgelegd, speelt zich af binnen het hierboven aangegeven spanningsveld van de equality of arms en het belang van de waarheidsvinding aan de ene kant, en de partijautonomie en het nemo tenetur-beginsel (het beginsel dat niemand mag worden gedwongen bewijs tegen zichzelf te leveren) aan de andere kant. Totdat in deze kwestie door de Hoge Raad is beslist, biedt de rechtspraak procespartijen – al naar gelang het standpunt dat wordt verdedigd – in ieder geval voldoende munitie om elkaar te bevechten.
4. Het is in dat strijdveld goed om te realiseren dat het burgerlijk procesrecht, naast het materiële burgerlijk recht, andere mededelings- en informatieplichten kent, zij het dat art. 843a Rv de meest algemene en ruime exponent is. Gewezen kan worden op de mogelijkheden van de volgende artikelen: 85 Rv (overlegging producties), 111 lid 3 Rv (bewijsmiddelen eiser), 128 lid 5 Rv (bewijsmiddelen gedaagde), 162 Rv (openlegging van boeken), 843b Rv (afschrift van een verloren bewijsmiddel), 475g Rv (welk artikel de schuldeiser de mogelijkheid biedt om na verkrijging van een titel informatie te verkrijgen over de vermogenssituatie van de schuldenaar) en art. 838 Rv (akten uit openbare registers). Als het gaat om het verkrijgen van kopie van of inzage in akten uit niet-openbare registers, zij men bedacht op de bijzondere regelingen buiten het procesrecht, zoals art. 49 Wet notarisambt (Wna) en art. 15 lid 4 en 18 lid 2 Gerechtsdeurwaarderswet (GDW).

120

A.J.J.G. Schijns

Arbeidsrecht in de praktijk

Vijfde herziene druk

De praktijk als uitgangspunt

De hoofdstukken volgen de verschillende fasen in de arbeidsovereenkomst, vanaf het moment waarop het aanbieden van de arbeidsovereenkomst wordt overwogen tot en met de afwikkeling van de beëindigde overeenkomst. Natuurlijk worden scale aspecten, pensioenvraagstukken en het socialezekerheidsrecht ook op begrijpelijke manier behandeld. Steeds worden praktijksituaties gebruikt om de leerstukken te illustreren. Literatuur- en jurisprudentieverwijzingen zorgen ervoor dat de lezer zich desgewenst verder kan verdiepen.

Een schaap met vijf poten

Arbeidsrecht in de praktijk is een uniek handboek. Doorgewinterde arbeidsrechtjuristen gebruiken het als toegankelijk naslagwerk. Het boek wordt veel gebruikt door personeelsfunctionarissen zonder juridische achtergrond, die behoefte hebben aan arbeidsrechtelijke vakinformatie. Adviseurs, accountants, bedrijfs- en verzekeringsartsen gebruiken het boek als arbeidsrechtelijke steun en toeverlaat. En tenslotte wordt het veel gebruikt in opleidingen en cursussen.

Auteurs: mr. D.M. van Genderen, mr. H.A. Dragstra, mr. P.S. Fluit, mr. M.E. Stefels, mr. E.A.T.M. Steverink, mr. W.G.M.J. Witte, mr. D.J.B. de Wolff

Boek: 354 pagina's

ISBN: 978 90 12 11350 2

Prijs: € 38,50 Abonnement: € 31,- (BKARBRECHT)

Onze uitgaven zijn ook verkrijgbaar via de boekhandel

Bestel via www.sdu.nl/jar
of bel (070) 378 98 80

Sdu UITGEVERS